

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
КАФЕДРА ОБЛІКУ, ФІНАНСІВ ТА ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
щодо виконання дипломної (магістерської) роботи
для студентів спеціальності 8.03050801 «Фінанси і кредит»
усіх форм навчання

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
КАФЕДРА ОБЛІКУ, ФІНАНСІВ ТА ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
щодо виконання дипломної (магістерської) роботи
для студентів спеціальності 8.03050801 «Фінанси і кредит»
усіх форм навчання

Розглянуто на засіданні
кафедри обліку, фінансів
та економічної безпеки
Протокол № 3
від «5» «10» 2015р.

Рекомендовано
Навчально-методичним
відділом ДонНТУ
Протокол №
від « » « » 2015р.

УДК _____

ББК _____

Методичні рекомендації щодо виконання дипломної (магістерської) роботи для студентів спеціальності 8.03050801 «Фінанси і кредит» усіх форм навчання / Уклад. В. М. Антоненко. – Красноармійськ : ДонНТУ, 2015. – 63 с.

Методичні рекомендації розкривають фахову спрямованість, мету та завдання магістерського дипломування, орієнтовну тематику та структуру дипломної (магістерської) роботи для студентів спеціальності 8.03050801 «Фінанси і кредит».

В рекомендаціях містяться поради щодо розробки дипломної (магістерської) роботи, вказані вимоги щодо змісту наукового дослідження, обсягу дипломної (магістерської) роботи та підготовки її до захисту перед ДЕК.

Рекомендації будуть корисними для студентів у період проходження ними дипломування, а також для оформлення та захисту дипломної (магістерської) роботи.

Укладач: В. М. Антоненко, к. е. н., доцент

Рецензент: А. С. Марина, к. е. н.

Відповідальний за випуск: Н. Ю. Рекова, зав. каф. ОФЕБ

Затверджено навчально-методичним відділом ДонНТУ,
протокол № ____ від _____

Розглянуто на засіданні кафедри обліку, фінансів та економічної безпеки,
протокол № 3 від 5.10.2015р.

ЗМІСТ

ВСТУП	5
1. МЕТА ТА ЗАДАЧІ ДИПЛОМНОЇ (МАГІСТЕРСЬКОЇ) РОБОТИ	6
2. ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО ДИПЛОМНОЇ (МАГІСТЕРСЬКОЇ) РОБОТИ	7
3. СТРУКТУРА, ОБСЯГ ТА ЗМІСТ ДИПЛОМНОЇ (МАГІСТЕРСЬКОЇ) РОБОТИ	10
3.1 Вимоги до структури та обсягу дипломної (магістерської) роботи	10
3.2 Вивчення теоретичних аспектів з теми дипломного дослідження та підготовка першого розділу дипломної (магістерської) роботи	12
3.3 Аналіз практичних питань з теми дипломного дослідження та підготовка другого розділу дипломної (магістерської) роботи	14
3.4 Узагальнення результатів дослідження, розробка рекомендацій та підготовка третього розділу дипломної (магістерської) роботи	17
4. ЗМІСТ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИКОНАННЯ ОКРЕМИХ ЕТАПІВ ДИПЛОМУВАННЯ	19
4.1 Вибір теми дипломної (магістерської) роботи та порядок її... затвердження	20
4.2 Завдання та графік виконання дипломної (магістерської) роботи.	22
4.3 Написання та оформлення дипломної (магістерської) роботи ...	23
4.4 Підготовка демонстративних матеріалів до захисту дипломної (магістерської) роботи	38
4.5 Рецензування і допуск до захисту дипломної (магістерської) роботи	40
4.6 Підготовка і організація захисту дипломної (магістерської) роботи	42
Додаток А. Форма титульного листа дипломної роботи	46
Додаток Б. Форма завдання на дипломну роботу	47
Додаток В. Приблизний перелік тем дипломних (магістерських) робіт ..	49
Додаток Г. Приклад оформлення реферату	59
Додаток Д. Форма титульного листа ілюстративного матеріалу	60
Додаток Е. Форма рецензії на дипломну роботу	61

ВСТУП

Сучасний етап розвитку економіки України є в достатній мірі швидким та суперечливим. Для того, щоб вміло та ефективно вирішувати найважливіші економічні та фінансові проблеми, фахівцям необхідно мати певний обсяг спеціальних знань, вміння творчо мислити, відстоювати своє бачення і ідеї щодо розв'язання цих проблем.

З цією метою в процесі навчання в ДВНЗ «Донецький національний технічний університет» студенти вивчають нормативні, професійно-орієнтовані та вибіркові дисципліни і набувають необхідних їм знань та навичок.

Підготовка дипломної (магістерської) роботи є завершальним етапом навчання в ДВНЗ «Донецький національний технічний університет», бо захист цієї роботи дає право на здобуття кваліфікації магістра за фахом «Фінанси та кредит».

В даних методичних вказівках розглядаються організаційні та методичні питання підготовки дипломної (магістерської) роботи студентами спеціальності «Фінанси і кредит». Базуючись на теоретичних знаннях та практичних навичках, отриманих за час навчання в університеті, і враховуючи рекомендації цих Методичних рекомендацій, студенти повинні провести наукове дослідження з провідних проблем у галузі фінансів, вирішити конкретні фінансові задачі та захистити особисті рекомендації перед Державною екзаменаційною комісією.

1. МЕТА ТА ЗАДАЧІ ДИПЛОМНОЇ (МАГІСТЕРСЬКОЇ) РОБОТИ

Дипломна робота – це кваліфікаційний документ, на підставі якого Державна екзаменаційна комісія визначає рівень кваліфікації випускника та його здатність до самостійної роботи в фінансовій сфері.

Головною метою написання дипломної роботи є систематизація, поглиблення теоретичних знань студентів у галузі фінансів, опанування ними елементів самостійної науково-дослідної роботи, розвиток практичних навичок до самостійного аналізу реального цифрового матеріалу з діяльності підприємств, організацій чи інших фінансових установ, а також підтвердження випускниками своєї відповідності щодо вимог освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста за фахом «Фінанси і кредит».

Дипломна робота підлягає захисту на засіданні Державної екзаменаційної комісії, яка створюється для оцінювання рівня підготовки випускників і перед якою вони мають підтвердити відповідність своїх знань та вмінь вимогам освітньо-кваліфікаційного рівня магістра за спеціальністю 8.03050801 «Фінанси і кредит».

Отже, підготовка та захист дипломної (магістерської) роботи вирішують дві основні задачі:

- дати можливість студентам продемонструвати свої спеціальні знання і вміння та захистити свій освітньо-професійний рівень магістра за спеціальністю 8.03050801 «Фінанси і кредит»;

- Державній екзаменаційній комісії – надати змогу об'єктивно і обґрунтовано оцінити ці знання і вміння студентів та прийняти рішення щодо присвоєння студентам кваліфікації магістра за спеціальністю 8.03050801 «Фінанси і кредит».

В процесі підготовки та при подальшому захисті дипломних (магістерських) робіт захищаються та оцінюються:

- теоретичні знання студентів, набуті ними упродовж їхнього навчання в вищому навчальному закладі;
- вміння застосовувати одержані в процесі навчання теоретичні знання в галузі фінансів;
- вміння використовувати літературні джерела, нормативні документи, формувати власний погляд на вирішення проблем, порушених у дипломній роботі;
- вміння узагальнювати напрацьований практичний матеріал, виявляти існуючі недоліки та використовувати передовий досвід вітчизняної і зарубіжної фінансової систем;
- вміння кваліфіковано викладати свою точку зору на проблемні питання та робити обґрунтовані висновки й пропозиції, спрямовані на поліпшення фінансових відносин на підприємствах (організаціях, фінансових установах тощо);
- вміння застосовувати сучасні методики наукового дослідження з використанням графіків, таблиць, діаграм, економіко-математичних методів та комп'ютерної техніки.

2. ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО ДИПЛОМНОЇ (МАГІСТЕРСЬКОЇ) РОБОТИ

Виходячи з мети та задач дипломних (магістерських) робіт, до них ставляться наступні *основні вимоги*:

- тема (назва) роботи має відповідати вимогам та напрямку підготовки 0305 «Економіка та підприємництво» за спеціальністю та освітньо-кваліфікаційним рівнем 8.03050801 «Фінанси і кредит», тому дипломна робота повинна бути націлена на вирішення найбільш актуальних фінансових проблем сучасних підприємств, організацій, фінансових уста-

нов тощо, а зміст дипломної роботи повинен базуватися на матеріалах вивчення дисциплін «Фінанси», «Гроші та кредит», «Фінанси підприємств», «Фінансовий менеджмент», «Фінансовий аналіз», а також «Податкова система», «Податковий менеджмент», «Бюджетна система», «Бюджетний менеджмент», «Страхові послуги», «Інвестування», «Банківські операції» та ін.;

- зміст дипломної роботи повинен відповідати та розкривати її назву, тобто всі назви розділів і підрозділів (параграфів) роботи мають бути націлені на деталізацію мети досліджуваної теми та в логічній послідовності забезпечувати її досягнення;

- дипломна робота за будь-якою темою виконується на базі конкретного підприємства, організації, фінансової установи тощо, де студент проходить переддипломну практику та збирає весь необхідний інформаційний матеріал для проведення свого наукового дослідження;

- дипломна (магістерська) робота виконується на матеріалах галузі або 3-5 конкретних підприємствах, організаціях, установах тощо. Тому, крім одного підприємства, організації, фінансової установи тощо, де студент проходить переддипломну практику, для успішної підготовки дипломної (магістерської) роботи студенту необхідно отримати відповідну фінансову інформацію ще з інших підприємств, організацій, установ;

- при підготовці дипломної роботи за будь-якою темою студент має провести: теоретичне (перший розділ дипломної роботи), аналітичне дослідження (другий розділ), дати конкретні рекомендації чи пропозиції стосовно досліджуваної проблеми (третій розділ) та доречно застосувати економіко-математичні методи (моделі) та комп'ютерні технології обробки фінансової інформації (другий або третій розділи);

- в авторських рекомендаціях (у третьому розділі дипломної (магістерської) роботи) студенту необхідно не тільки надати пропозиції щодо удосконалення фінансової діяльності галузі, підприємств, організацій

чи фінансових установ, а й внести певний науковий внесок у розвиток фінансової теорії з обраної теми наукового дослідження. Тобто, наприклад: дати власну оцінку існуючим у науці фінансовим методам, методикам, науковим підходам тощо, визначити їх переваги та недоліки; запропонувати деякі варіанти розвитку вказаних методів, методик, підходів; адаптувати їх до специфіки конкретної галузі, підприємства, організації, установи;

- *загальний обсяг дипломної роботи* (включаючи вступ, всі розділи, висновки, список літературних джерел, без додатків) повинен бути у межах 100-120 сторінок друкованого комп'ютерного тексту;

- при оформленні дипломних робіт необхідно дотримуватися діючих вимог, що містяться у підрозділі 4.3.

Дипломування являє собою хронологічну послідовність окремих видів роботи та включає наступні етапи:

- вибір і затвердження теми дипломної роботи;
- переддипломна практика (підбір та систематизація фактичних даних);
- складання завдання та графіка виконання дипломної роботи;
- підбір та вивчення теоретичних основ з теми дипломної роботи;
- аналіз фактичних даних;
- узагальнення результатів дослідження та розробка рекомендацій;
- написання і оформлення дипломної роботи;
- підготовка демонстраційних матеріалів до захисту дипломної роботи;
- рецензування і допуск до захисту дипломної роботи;
- підготовка і організація захисту дипломної роботи.

Наведені етапи дипломування будуть розглянуті у четвертому розділі цих Методичних рекомендацій, а стосовно переддипломної практики студентам необхідно своєчасно ознайомитися із Програмою переддиплом-

ної практики та використовувати відповідні Методичні вказівки з проходження вказаної практики.

3. СТРУКТУРА, ОБСЯГ ТА ЗМІСТ ДИПЛОМНОЇ (МАГІСТЕРСЬКОЇ) РОБОТИ

3.1. Вимоги до структури та обсягу дипломної (магістерської) роботи

Зміст дипломної роботи визначається її темою, проблемою, яка розглядається, практичним матеріалом, покладеним в основу дослідження.

Однак у кожній дипломній роботі необхідно:

- 1) висвітлити теоретичний аспект проблеми, відобразити все нове, що з'явилося у науковій літературі і практичній фінансовій діяльності;
- 2) провести ґрунтовний всебічний аналіз окремих напрямків фінансової діяльності для з'ясування тенденцій її розвитку;
- 3) розробити і обґрунтувати пропозиції з удосконалення форм та методів фінансової діяльності з метою підвищення її ефективності.

Дипломна робота повинна мати певну логічну побудову, послідовність та завершеність розгляду відповідного кола питань.

Рекомендується така *структура роботи*:

1. Титульний аркуш (його форма наведена у додатку А).
2. Завдання на дипломну (магістерську) роботу (форма завдання наведена у додатку Б).
3. Реферат.
4. Зміст роботи.
5. Вступ.
6. Основна частина, яка складається із трьох (в окремих випадках чотирьох) розділів та визначених автором підрозділів (параграфів).

7. Заключна частина (висновки).
8. Список використаної літератури.
9. Додатки (таблиці, схеми, графіки, діаграми тощо).

Загальний обсяг дипломної роботи має бути в межах 100-120 сторінок формату А4 машинописного (комп'ютерного) тексту (не включаючи додатки). Обсяг та зміст матеріалу, що розміщується у додатках, залежать від теми дипломного дослідження, змісту зібраного та опрацьованого студентом матеріалу, повноти розробки дипломної роботи та в кінцевому підсумку обираються студентом самостійно за погодженням із науковим керівником.

Приблизний обсяг структурних складових дипломної роботи (кількість сторінок): вступ – 3-4; основна частина – 90-110; заключна частина – 4-5. Кожний розділ основної частини у залежності від обсягу викладеного матеріалу може складатися з кількох самостійних частин (як правило, 3-4 підрозділи), які повинні бути пов'язані змістовною логікою розділу і націлені на комплексне розкриття напряму дослідження у даному розділі.

Вступ до дипломної роботи має містити обґрунтування актуальності обраної теми, розкривати наукове та прикладне значення її розробки, чітко формулювати основну мету і завдання роботи, визначати коло питань, методи та інформаційну базу дослідження. У вступі неможливо розміщувати будь-які таблиці, рисунки, формули; не допускається давати визначення або тлумачення якихось термінів або категорій, наводити велику за обсягом класифікацію якихось об'єктів.

Рекомендації та вимоги щодо змісту основної частини дипломної роботи наведені у підрозділах 3.2, 3.3 та 3.4 цих Методичних рекомендацій.

У *висновках* до дипломної роботи підводять короткі підсумки виконаного дослідження, наводять авторські рекомендації щодо поліпшен-

ня роботи суб'єкта господарювання, формулюють розв'язок досліджуваної проблеми та оцінюють ступінь досягнення поставленої у вступі мети дослідження. Також необхідно наголосити на якісних і кількісних показниках здобутих результатів та обґрунтувати значення й можливості застосування рекомендацій автора у практичній роботі суб'єкта господарювання. Висновки і рекомендації повинні мати конкретний характер, підтверджуватися роботою, формулюватися коротко і чітко, не переобтяжуватися другорядною числовою інформацією. У висновках (так само, як і у вступі) не допускається застосування будь-яких таблиць, рисунків, формул.

Якщо рекомендації автора впроваджені або прийняті до впровадження, у висновках вказується місце їх практичного використання, та додається копія акту про впровадження (за наявності такого).

За необхідності дипломна робота може містити *додатки*, в які доцільно включати таблиці допоміжних цифрових даних, систематизовану початкову інформацію, розрахунки економічного ефекту, інструкції і методики, опис алгоритмів і програм вирішення задач на ЕОМ, які розроблені у процесі виконання дослідження.

3.2. Вивчення теоретичних аспектів з теми дипломного дослідження та підготовка першого розділу дипломної (магістерської) роботи

У першому розділі викладаються основні теоретичні і методичні положення теми, проблемні питання, виявляються дискусійні та невирішені аспекти теми. У цьому ж розділі треба розкрити сутність предмета дослідження, його роль та значення у фінансовій діяльності господарюючого суб'єкта (підприємства, організації, фінансової установи тощо), висвітлити основні історичні стани його розвитку.

Перед тим, як приступити до написання дипломної роботи, студент повинен ретельно вивчити спеціальну економічну літературу, нормативні акти, інструктивні матеріали щодо обраної теми дослідження. Список літератури складається студентом з науковим керівником і в разі необхідності поповнюється ним.

Робота зі *складання бібліографії* є досить важливим етапом дипломного дослідження. Для виконання дипломної роботи можуть бути використані наступні джерела: довідники, навчальна та наукова література, монографії. Пошук має бути всеосяжним, як у тематичному, так і в проблемному плані; наприклад, досліджуючи управління обіговими активами, необхідно добирати літературу з таких питань: тлумачення економічної сутності обігових активів, аналіз їх стану, динаміки та використання, планування нормативних їх обсягів, шляхи поліпшення використання обігових активів, вплив управління обіговими активами на ефективність роботи підприємства (організації, установи). Заключний етап роботи над бібліографією – добір статей в наукових, науково-практичних журналах, де питання, що досліджуються студентом, розглядаються, як в цілому, так і в окремих напрямках.

Бібліографію складають, користуючись каталогами бібліотек, списками літератури, які наведені в останніх номерах річних комплектів журналів, бібліографічними виданнями, а також списками літератури, що наводяться в монографічних виданнях.

Усю літературу, підібрану студентом, необхідно уважно прочитати, що має вирішальне значення для визначення суті проблеми. Особливу увагу слід звернути на нові видання та нові статистичні дані. Вивчаючи літературу, слід виписувати (копіювати) окремі положення, факти і цифрові дані, аналізувати, порівнювати та узагальнювати їх. Накопичені матеріали систематизуються і розподіляються за відповідними розділами і підрозділами.

Для розробки теоретичних питань дипломного дослідження слід розглянути і творчо осмислити відібрану наукову і періодичну літературу в логічній послідовності (в розрізі параграфів першого розділу), визначити своє ставлення до розглянутих праць та дискусійних питань. В роботі треба давати посилання на використані літературні джерела, обов'язково навести прізвища авторів найбільш важливих робіт, визначити ступінь вивченості досліджуваної теми в економічній літературі й конструктивно оцінити існуючі точки зору. При цьому матеріал має викладатися самостійно, обґрунтовано, логічно, з критичним висвітленням робіт, присвячених даній проблемі. Студент має визначити ті аспекти розглядуваної проблеми, які залишились невирішеними, і визначити своє місце у розв'язанні проблеми.

В цілому правильний підбір літературних джерел, ретельне їх вивчення і опрацювання допоможуть дипломнику визначити основні напрямки наукового дослідження і сприятимуть успішному подоланню наступного етапу дипломування. Тобто викладені теоретичні положення мають обґрунтувати методи та прийоми аналізу досліджуваних питань в наступному розділі роботи, а також напрямки подальших досліджень. Перший розділ бажано закінчити коротким резюме стосовно необхідності проведення подальших досліджень.

3.3. Аналіз практичних питань з теми дипломного дослідження та підготовка другого розділу дипломної (магістерської) роботи

У другому розділі, відповідно до поставлених завдань дослідження, дають коротку характеристику об'єктів дослідження (галузі чи 3-5 підприємств, організацій, установ) і показують перспективи їх розвитку; потім необхідно зробити аналіз фінансової діяльності об'єктів дослідження (відповідно до обраної теми), із залученням фактичного матеріалу детально

проаналізувати окремі елементи об'єктів дослідження, виявити структурно-динамічні зміни, дати причинно-наслідкову оцінку цим змінам, відповідним чином ілюструвати їх графіками, діаграмами тощо. Виконаний студентом аналіз проблеми повинен бути пов'язаний із темою дипломного дослідження, і при його виконанні доцільно надавати посилання як на існуючий зв'язок між ним та темою і метою дослідження, так і на проблеми, розглянуті у першому розділі роботи.

Увесь зібраний і систематизований під час переддипломної практики фактичний матеріал підлягає аналізу. При виконанні цього аналізу студенти мають всебічно використовувати загальнонаукові методи теоретичного узагальнення фактів і специфічних методів фінансово-економічного аналізу.

До *загальнонаукових методів* можна віднести методи діалектичної і формальної логіки. Методи діалектичної логіки містять: порівняння, аналіз і синтез, індукцію і дедукцію, аналогію, гіпотезу, рух від абстрактного до конкретного, історичне і логічне. Методи формальної логіки виступають у вигляді законів: тотожності, суперечностей, достатньої підстави. Використання зазначених методів робить дипломну роботу справжнім науковим дослідженням.

До *спеціальних методів* економічного дослідження відносять статистичні і економіко-математичні, без яких неможливо провести аналіз економічних явищ. Статистичні методи включають: групування, узагальнюючі економічні (фінансові) показники, статистичні таблиці, графіки, методи кореляційного аналізу тощо.

Важливою складовою дипломної роботи за фінансовою тематикою є таблиці і графіки, яких у роботі має бути не менш 6-8 одиниць.

При аналізі фактичних матеріалів студент, разом із науковим керівником, повинен визначитися, які економіко-математичні методи доцільно використовувати при написанні дипломної роботи. Крім того,

треба мати на увазі, що при аналізі практичних даних, систематизації економічних показників бажано використовувати автоматизовану обробку інформації і обчислювальну техніку.

У всіх випадках аналіз відповідного матеріалу повинен бути націлений на виявлення факторів підвищення ефективності діяльності суб'єктів господарювання з метою розробки подальших рекомендацій щодо поліпшення їх діяльності та пошуку напрямків вирішення досліджуваної проблеми в цілому. При цьому треба зауважити, що в будь-якому разі аналітична частина дослідження повинна бути логічно пов'язана із темою дипломної роботи, і нема сенсу розраховувати якісь фінансові коефіцієнти, якщо вони не націлюють студента на досягнення мети дипломного дослідження.

При розробці аналітичного розділу, крім даних обліку та звітності, слід використовувати матеріали монографічних досліджень, періодичної економічної літератури, державної та відомчої статистики, досвід роботи аналогічних підприємств (організацій, установ), дані спеціальних економічних та соціологічних досліджень, експериментів, матеріали оперативного обліку і контролю, особистих спостережень, узагальнень та результатів прикладних робіт, отриманих під час проходження переддипломної практики та зібраних студентом з інших доступних офіційних джерел. На основі вивчення, обробки та узагальнення аналітичних матеріалів студент повинен виявити вплив позитивних і негативних чинників, встановити причину недоліків, оцінити можливості підприємств, установ, організацій щодо підвищення ефективності тих чи інших напрямків фінансово-господарської діяльності.

Логічним завершенням аналізу має стати виявлення «вузьких місць», проблемних питань, розробка і обґрунтування необхідності вдосконалення фінансового менеджменту або інших питань (в аспекті досліджуваної теми). Другий розділ рекомендується завершити стислим узагальненням

результатів проведеного аналізу, яке буде підставою для розробки подальших напрямків рекомендацій щодо покращення роботи досліджуваних об'єктів.

3.4. Узагальнення результатів дослідження, розробка рекомендацій та підготовка третього розділу дипломної (магістерської) роботи

Ця частина дипломної роботи – найбільш важлива і відповідальна, тому що вона свідчить про те, що студент вміє не тільки розібратися в проблемі, але й спроможний прийняти відповідні рішення, запропонувати нові способи управління фінансово-господарською діяльністю. Крім того, студентам необхідно враховувати, що саме третій розділ дипломної роботи нерідко є й найбільш складним за змістом та трудомістким за часом, бо його розробка вимагає самостійності, творчості, вміння робити практичні розрахунки за обраними методиками.

У третьому розділі дипломної роботи передбачається розробка пропозицій та рекомендацій автора щодо удосконалювання та підвищення ефективності фінансової діяльності досліджуваних об'єктів. Ці пропозиції та рекомендації мають бути пов'язані із попередніми розділами дипломної роботи, тобто ґрунтуватися на теоретичних матеріалах), теоретичних положеннях, викладених в першому розділі, висновках аналітичної частини роботи, проведеної науково-дослідницької роботи студента, матеріалах переддипломної практики.

Конкретний зміст цього розділу, як і попередніх, цілком залежить від обраної теми дипломної роботи, і визначається, як правило, після виявлення проблем та недоліків у діяльності суб'єктів господарювання. Саме вирішенню цих проблем і присвячується цей розділ дипломної роботи.

Розробка рекомендацій проводиться в такій послідовності:

- розкриваються об'єктивна необхідність та зміст пропонованих заходів і напрямків, по яких, на думку автора, необхідно вирішувати дану проблему; до речі, ці напрямки витікають із аналізу, проведеного в другому розділі дипломної роботи;

- викладаються та критично оцінюються підходи до вирішення задач, методики, пропозиції, способи, описані в літературі (які вже до цього були розглянуті у першому розділі дипломної роботи) або використовувані в галузі, на підприємствах (організаціях, установах);

- обґрунтовуються особисті підходи, викладається запропонований метод, нова методика вирішення даної задачі, обов'язково робляться конкретні й реальні прогностичні розрахунки за даними досліджуваного підприємства (організації, установи) і т. д.;

- визначається коло питань, пов'язаних із практичною реалізацією запропонованого рішення, доводиться ефективність використання його у галузі, на підприємстві (в організації, установі), здійснюються відповідні обґрунтування та розрахунки щодо реалізації цих заходів в галузі, на підприємстві (в організації, фінансовій установі).

При виробленні рекомендацій з метою їх обґрунтування слід використовувати положення та фактичний матеріал роботи суб'єкта господарювання, *самостійно зробити конкретні прогностичні розрахунки* по об'єкту дослідження стосовно розв'язання «вузьких» місць та покращення його роботи. Такі обґрунтування мають бути ясними і чіткими, а запропоновані рекомендації доцільно підтверджувати відповідними розрахунками економічної ефективності.

В цьому розділі також мають бути посилання на використані першоджерела.

Сучасний фінансист повинен володіти навичками комп'ютерної обробки інформації, знати економіко-математичні методи і моделі дослід-

ження економічних процесів і явищ та продемонструвати їх у своїй роботі. Тому в дипломній роботі треба обґрунтувати необхідність та вибір економіко-математичного апарату для проведення дипломного дослідження, доречно їх застосувати при розробці третього (можливо, й другого) розділу дипломної роботи, зробити роздрук їх результатів. Обсяг, напрямок та зміст використовуваних економіко-математичних методів обумовлюються обраною темою дипломної роботи і узгоджуються із науковим керівником.

При виконванні третьої частини дипломної роботи студент неодноразово зустрічається із своїм науковим керівником для обговорення та узгодження своїх пропозицій, отримання необхідної консультації. Якщо робота виконується за замовленням підприємства (організації), то доцільно періодично погоджувати проміжні результати і остаточні висновки із замовником.

Остаточно опрацювавши свої пропозиції і рекомендації по темі дослідження, провівши необхідні розрахунки та отримавши схвалення керівника, студент приступає до написання висновків та оформлення дипломної роботи.

4. ЗМІСТ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИКОНАННЯ ОКРЕМИХ ЕТАПІВ ДИПЛОМУВАННЯ

Процес дипломування складається з декількох етапів, представлених нижче, у підрозділах 4.1 - 4.6 Методичних рекомендацій, де наводиться їх детальний зміст і опис, та, відповідно, – надаються певні необхідні методичні поради студентам – дипломникам.

4.1. Вибір теми дипломної (магістерської) роботи та порядок її затвердження

Підготовку до написання дипломної роботи розпочинають з вибору теми.

Тематика дипломних робіт розробляється профілюючою (випусковою) кафедрою обліку, фінансів та економічної безпеки і періодично уточнюється з урахуванням змін, що відбуваються у законодавстві, фінансовій теорії та практиці господарювання. *Орієнтовний перелік рекомендованих до розробки тем* подано в додатку В.

З типовою тематикою дипломних робіт студенти повинні ознайомитися заздалегідь, коли вивчають загальнотеоретичні фінансові дисципліни. Остаточний вибір теми проводиться студентом разом із його науковим керівником. Головним принципом формулювання обґрунтованої назви теми повинна бути актуальність проблеми, яка зумовлена її значущістю серед найважливіших завдань підприємств (організацій, фінансових установ). При визначенні проблеми та формулюванні теми дипломник має бути впевненим у можливості отримання необхідної інформації по галузі, на конкретних підприємствах, в організаціях чи установах.

Студент має право самостійно запропонувати тему дипломної роботи, якої немає у запропонованій тематиці. У цьому випадку потрібно обґрунтовувати свій вибір, при цьому студент повинен керуватися власними науковими інтересами, нахилами і вміннями, актуальністю даної теми, можливістю доступу до фактичного матеріалу тощо. Студенти також можуть вибрати тему за заявкою або погодженням керівництва підприємства (організації, установи), де вони працюють або де проходили переддипломну практику; остаточно тема узгоджується із науковим керівником. Але в будь-якому разі не дозволяється декільком студентам

виконання дипломних робіт на одну і ту ж тему на базі одного підприємства (організації, установи).

Професійно добре підготовленим студентам кафедра може дозволити виконання дипломних робіт з тих тем, котрі пов'язані з більш глибоким науковим дослідженням, подальшим розвитком теоретико–методологічних, методичних та прикладних питань фінансової науки.

При виборі теми студенти, що проходили переддипломну практику на одному підприємстві (в організації, установі), можуть планувати проведення комплексного наукового дослідження. *Комплексну дипломну роботу* можуть виконувати декілька студентів за пропозицією кафедри чи за заявками підприємств (організацій, установ).

Розробки всіх співавторів комплексної дипломної роботи повинні бути логічно пов'язані між собою, але кожним студентом має бути самостійно підготовлена його окрема частина, на підставі якої Державна екзаменаційна комісія мала б можливість дати оцінку науково-теоретичної та практичної підготовки кожного учасника комплексної роботи. Тому *при виборі теми комплексної дипломної роботи* спочатку формулюється одна загальна назва теми всім виконавцям комплексної роботи, а потім кожному з виконавців окремо – назва його спеціальної частини.

Після вибору теми дипломної роботи та узгодження її з науковим керівником студенти подають керівництву (завідувачу кафедри «Облік, фінанси та економічна безпека») заяву (бланк заяви надає кафедра). Теми дипломних робіт розглядаються на засіданні випускової кафедри, а на підставі цих заяв керівництвом вузу готується наказ про закріплення тем дипломних робіт і об'єктів дослідження та наукових керівників з числа викладачів кафедри або працівників фінансових установ – спеціалістів відповідного профілю. При необхідності наказом можуть призначатися консультанти за окремими розділами дипломної роботи, наприклад, консультанта з використання економіко-математичних методів.

Якщо до затвердження теми дипломних робіт можуть за якихось причин змінюватись, то після офіційного затвердження (виходу відповідного наказу) змінювати тему дипломної роботи неможливо.

Затвердження тем дипломних робіт повинно відбутися не пізніше ніж за два місяці до їх захисту.

4.2. Завдання та графік виконання дипломної (магістерської) роботи

Після офіційного затвердження тем дипломних робіт та проходження переддипломної практики студенти приступають до виконання дипломного дослідження.

Для своєчасної та успішної розробки дипломної роботи науковий керівник повинен дати дипломнику *завдання на дипломну роботу*, яке повинно містити в собі:

- назву теми дипломної роботи, що затверджена наказом ВНЗ;
- ключові напрямки, які мають бути охоплені у дипломній роботі;
- зміст дипломної роботи;
- прізвище консультантів (за необхідності) до розділів дипломної роботи;
- календарний план виконання роботи.

Завдання має бути оформленим за встановленою формою (форма завдання наведена у додатку Б) і підписане керівником дипломної роботи та студентом-дипломником.

В процесі розробки завдання до дипломної роботи студент складає, а науковий керівник – погоджує *календарний графік* її виконання.

На виконання дипломної роботи в навчальному плані підготовки магістрів відводиться, як правило, 8 тижнів. Порушення термінів виконання дипломної роботи, а саме недодержання календарного плану

(графіку) є підставою для можливого перенесення захисту роботи на наступний рік.

4.3. Написання та оформлення дипломної (магістерської) роботи

Науковий керівник дипломної роботи на всіх етапах її розробки та написання надає студенту – дипломнику практичну допомогу, рекомендує необхідну літературу, перевіряє практичні розрахунки, здійснює контроль за виконанням календарного плану роботи, здійснює нормоконтроль (додержання вимог щодо оформлення дипломної роботи).

Написання дипломної роботи являє собою процес викладання основних теоретичних та практичних аспектів дипломного дослідження у формі розділів та підрозділів відповідно до вимог, означених цими Методичними рекомендаціями.

Вимоги до оформлення тексту дипломної роботи

Результати проведеного дослідження мають бути викладені і оформлені в дипломній роботі з урахуванням наступних вимог:

- ясність і доступність викладення, відповідність граматичним і орфографічним правилам;
- системність і послідовність, логічний зв'язок тексту, для чого треба робити посилання на ті положення та результати дипломної роботи, які були розглянуті або отримані в попередніх розділах (підрозділах);
- формулювання особистих точок зору, рекомендацій або ідей, які в дипломній роботі треба акцентувати;
- розподіл тексту на абзаци, оскільки великі фрагменти тексту уповільнюють сприйняття і розуміння матеріалу, що викладається;
- виключення повторів одних і тих самих думок у різних виразах, одних і тих самих слів та виразів, особливо у реченнях, що стоять поруч;

- в роботі не допускається робити ніяких скорочень, окрім загальнопоширених;

- будь-який розділ чи підрозділ дипломної роботи не можуть починатися або закінчуватися таблицею, рисунком, формулою; на початку розділів (підрозділів) треба дати стисле обґрунтування логіки досліджень в цьому розділі (підрозділі), а наприкінці них – зробити короткі висновки (резюме) щодо одержаних результатів виконаних досліджень;

- всі числові дані, крім коефіцієнтів, що наводяться у дипломній роботі (по тексту, у таблицях або на рисунках), повинні мати одиниці виміру.

Текст дипломної роботи оформлюється з наступними вимогами:

- дипломну роботу оформлюють на аркушах формату А4 (210х297 мм). Дозволяється використання формату А3 (297х420 мм), коли це необхідно;

- мова – українська;
- друк – комп’ютерний;
- шрифт – Times New Roman;
- розмір – 14 пт;
- міжрядковий інтервал – 1,5;
- поля: зверху, зліва та знизу – не менше 20 мм, справа – не менше 10 мм;

- на сторінці повинно бути розміщено не більше 40 рядків тексту;
- абзаци в тексті починають з відступом, що дорівнює п’яти символам (15-17 мм);

- кожний пункт, підпункт або перелік починається з абзацного відступу;

- між заголовком розділу і наступним його текстом (або заголовком

підрозділу) робиться пропуск в два рядки (трьома полуторними інтервалами);

- заголовок підрозділу (параграфу) відокремлюється від попереднього або наступного тексту одним рядком (двома полуторними інтервалами);

- ілюстрації (таблиці, формули та рисунки) відокремлюються від попереднього та наступного тексту одним рядком.

Склад та послідовність складових дипломної роботи

Робота починається з *титульного аркуша*, який виконується за формою, поданою у додатку А. За титульним аркушем розташовують: *завдання* на дипломну роботу (заповнюється безпосередньо із керівником дипломної роботи), *реферат*, *зміст* (план роботи), *вступ*, *розділи* дипломної роботи, *висновки*, *список використаних джерел*, *додатки*.

Вступ, кожен розділ і заключна частина, які розміщуються у вказаній послідовності, розпочинаються з нової сторінки, а підрозділи – на поточній сторінці (не з нової).

Написання та оформлення реферату

Реферат націлений на ознайомлення з дипломною роботою. Він повинен бути коротким, інформаційним та містити у собі інформацію, яка дозволяє представити зміст дипломної роботи. *Реферат має містити:*

- відомості про обсяг дипломної роботи, кількість таблиць, рисунків, додатків, інформаційних джерел;
- текст реферату;
- перелік ключових слів.

Текст реферату повинен відображати інформацію, представлену в дипломній роботі, та, як правило, в певній послідовності:

- об'єкт дослідження або розробки;

- мету дослідження;
- методи дослідження;
- результати та їх новизну;
- значення роботи та місце впровадження.

Реферат необхідно представити обсягом не більше 500 слів та розмістити на одній сторінці формату А4. Для подання результатів дипломної роботи у рефераті рекомендується застосовувати такі вирази, як: досліджено, проаналізовано, виявлено, рекомендовано, запропоновано, впроваджено тощо.

Ключові слова, істотні для розкриття сутності дипломної роботи, відбирають на основі тексту реферату та розміщують після тексту реферату. Перелік ключових слів містить від 5 до 15 слів (словосполучень), надрукованих прописними літерами в називному відмінку в строку через коми.

Реферат складається відповідно до діючих, перелічених вище вимог та підписується студентом та керівником роботи. Приклад складання реферату до однієї з тем наведений у додатку Г до Методичних вказівок.

Нумерація сторінок

У змісті роботи зазначаються початкові сторінки кожного розділу і підрозділу, їх назви у змісті і у тексті дипломної роботи повинні збігатися. У змісті міститься перелік усіх додатків із зазначенням їх літер (додатки нумеруються великими літерами).

Нумерувати сторінки необхідно арабськими цифрами в правому верхньому куті аркуша. Нумерація сторінок – наскрізна для всієї дипломної роботи. На титульному аркуші, завданні, рефераті та місті і на сторінках, де розпочинаються розділи дипломної роботи, номери не проставляються, але ці сторінки враховуються в загальній нумерації сторінок роботи.

Сторінки, де розміщуються додатки, нумеруються в порядкуй послідовності, але в загальний обсяг роботи не включаються; кожний додаток необхідно починати з нової сторінки.

Коли на цілій сторінці розміщується якась ілюстрація (таблиця або рисунок), то на цій сторінці її номер не проставляється. Якщо таблиця розміщується на альбомному листі, то вона «повертається проти годинникової стрілки», тобто номер та назва такої ілюстрації розміщуються зліва на листі.

Нумерація та оформлення заголовків складових дипломної (магістерської) роботи

Заголовки змісту, вступу та висновків робляться зверху сторінки симетрично по центру прописними літерами. Наприклад:

ЗМІСТ

Розміщення тексту змісту здійснюється у такий спосіб: ставиться номер якоїсь частини роботи, потім – її назва, після назви – крапки і справа на рядку – номер сторінки, з якої починається відповідна частина. Прикладом оформлення змісту може бути зміст до цих Методичних рекомендацій.

Заголовки розділів роботи центруються і оформлюються великими (заголовними) літерами. *Заголовки підрозділів* (параграфів) центруються і оформлюються рядковими літерами, окрім першої великої. Переніс слів у заголовках не допускається, крапку у кінці заголовку не ставлять. Але, якщо заголовок складається з двох речень, то їх розділяють крапкою. Підкреслювання заголовків або будь-якого тексту не допускається, виділення тексту можливо за допомогою курсиву або жирним (напівжирним) шрифтом.

Нумерація розділів та підрозділів дипломної роботи здійснюється арабськими цифрами і наступним чином: розділи повинні мати порядкову нумерацію у межах усієї дипломної роботи, а підрозділи нумеруються у межах розділу, до якого вони відносяться. Номер підрозділу складається з номеру розділу і підрозділу, розділених крапкою; у кінці номера підрозділу ставиться крапка, наприклад: 2.3. (третій підрозділ другого розділу).

Назви розділів (підрозділів) переносять на наступну сторінку (тобто не допускається розміщувати назви розділів (підрозділів) у низу сторінки), якщо за цією назвою розміщуються менше, ніж 2 рядки наступного тексту роботи.

Зміст, вступ, висновки та список використаної літератури не нумеруються.

Номери розділів (підрозділів) та їх заголовки розміщують поряд на одному рядку таким чином:

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ОБІГОВИМИ КОШТАМИ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Економічна сутність та складові обігових коштів

Пункти (при їх необхідності) нумеруються арабськими цифрами у межах кожного підрозділу. Номер пункту складається з номерів розділу, підрозділу і пункту, розділених крапками, в кінці номера пункту ставиться крапка, наприклад: 1.1.2. (другий пункт першого підрозділу першого розділу). Подальше ділення пунктів в дипломній роботі недоцільне.

Внутрішні переліки по тексту підрозділів або пунктів (наприклад, якихось вимог, вказівок, положень тощо), якщо вони необхідні автору, позначаються арабськими цифрами з дужками, наприклад: 1), 2) і т. д. Але при цьому автор має право не давати нумерацію переліку, якщо він (пере-

лік) не повний, і в роботі розглядається тільки певна йопнерего частина; у цьому випадку використовується дефіс, а кожний елемент цього перелікурозміщується з нового рядка. Дефіс розміщується під третьою літерою попереднього рядка, а перша буква першого слова – під п'ятою, наприклад:

- власний капітал;

Перелік літературних джерел має містити достатню кількість опанованих студентом публікацій (рекомендовано не менше як 30 одиниць) та повинен бути наведений у кінці тексту роботи у порядку, в якому вони згадуються у тексті (бібліографічні посилання). Допускається оформлення літературних джерел в іншому, алфавітному, порядку.

Бібліографічне оформлення літературних джерел робиться у відповідності до діючих вимог з бібліотечної та друкарської справи, а нумеруються арабськими цифрами у загальній послідовності. Правила оформлення літературних джерел ілюструє таблиця 1.

Нумерація додатків здійснюється за умови, коли в дипломній роботі міститься більше одного додатку. Вони (додатки) нумеруються послідовно великими (заголовними) літерами алфавіту. При нумерації додатків не можна використовувати такі літери, як: Г', Є, З, І, Ї, Й, О, Ч, Ь.

Саме слово «ДОДАТОК» пишеться великими літерами, якщо номер та назва додатку розміщуються на окремому аркуші, який передує додатковому матеріалу.

Якщо ж слово «Додаток» вказується безпосередньо на тому ж самому аркуші, де й додатковий матеріал, то це слово пишеться рядковими буквами. Слово «ДОДАТОК», номер (літера) додатку та його назва розміщуються посередені сторінки, а додатковий матеріал – з початку наступної сторінки.

Таблиця 1

Зразок оформлення літератури

Характеристика джерела	Приклад оформлення
1	2
Книги: Один автор	1. Коренівський, Д. Г. Дестабілізуючий ефект параметричного білого шуму в неперервних та дискретних динамічних системах / Д. Г. Коренівський. – К. : Ін-т математики, 2006. – 111 с.
Два і більше авторів	1. Ромовська, З. В. Сімейне законодавство України / З. В. Ромовська, Ю. В. Черняк. – К. : Прецедент, 2006. – 93 с. 2. Суберляк, О. В. Технологія переробки полімерних та композиційних матеріалів : підруч. / О. В. Суберляк, П. І. Баштанник. – Львів : Растр-7, 2007. – 375 с.
П'ять і більше авторів	1. Психология менеджмента / Власов П. К., Липницкий А. В., Лушихина И. М. и др. ; под ред. Г. С. Никифорова. – Х. : Гуманитар. центр, 2007. – 510 с.
Без автора	1. Проблеми типологічної та квантитативної лексикології : зб. наук. пр. / Наук. ред. Каліущенко В. та ін. – Чернівці : Рута, 2007. – 310 с.
Багатотомний документ	1. Межгосударственные стандарты : кат. в 6 т. / Сост. Ковалева И. В., Рубцова Е. Ю. ; ред. Иванов В. Л. – Львов : НТЦ «Леонорм-Стандарт», 2005 – Т. 1 – (Серия «Нормативная база предприятия»). – 277 с. 2. Бондаренко, В. Г. Теорія ймовірностей і математична статистика. Ч.1 / В. Г. Бондаренко, І. Ю. Канівська, С. М. Парамонова. – К. : НТУУ «КПІ», 2006. – 125 с.
Матеріали конференцій, з'їздів	1. Ризикологія в економіці та підприємництві : зб. наук. пр. за матеріалами міжнар. наук.-практ. конф., 27-28 берез. 2001 р. / М-во освіти і науки України, Держ. податк. адмін. України та ін. – К. : КНЕУ : Акад. ДПС України, 2001. – 452 с.

Продовження табл. 1

1	2
Словники	1. Тимошенко, З. І. Болонський процес в дії : слов.-довід. основ. термінів і понять з орган. навч. процесу у вищ. навч. закл. / З. І. Тимошенко, О. І. Тимошенко. – К. : Європ. ун-т, 2007. – 57 с.
Законодавчі та нормативні документи	2. Кримінально-процесуальний кодекс України : за станом на 1 груд. 2005 р. : Офіц. вид. / Верховна Рада України. — К. : Парлам. вид-во, 2006. – 207 с.
Стандарти	1. Графічні символи, що їх використовують на устаткуванні. Показчик та огляд (ISO 7000:2004, IDT) : ДСТУ ISO 7000:2004. – Чинний від 2006-01-01. – К. : Держспоживстандарт України, 2006. – IV. – 231 с. – (Національний стандарт України).
Каталоги	1. Межгосударственные стандарты : кат. в 6 т. / Сост. Ковалева И. В., Павлюкова В. А. ; ред. Иванов В. Л. – Львов : НТЦ «Леонорм-стандарт», 2006. – (Серия «Нормативная база предприятия»). – Т. 5. – 2007. – 264 с.
Автореферати дисертацій	1. Новосад, І. Я. Технологічне забезпечення виготовлення секцій робочих органів гнучких гвинтових конвеєрів : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. техн. наук : спец. 05.02.08 «Технологія машинобудування» / І. Я. Новосад. – Тернопіль, 2007. – 20 с.
Частина книги, періодичного, продовжуваного видання	1. Козіна, Ж. Л. Теоретичні основи і результати практичного застосування системного аналізу в наукових дослідженнях в області спортивних ігор / Ж. Л. Козіна // Теорія та методика фізичного виховання. – 2007. – № 6. – С. 15-18, 35-38.

Продовження табл. 1

1	2
Електронні ресурси	1. Бібліотека і доступність інформації у сучасному світі: електронні ресурси в науці, культурі та освіті : підсумки 10-ї Міжнар. конф. «Крим-2003») [Електронний ресурс] / Л. Й. Костенко, А. О. Чекмарьов, А. Г. Бровкін, І. А. Павлуша // Бібл. вісн. – 2003. – № 4. – С. 43. – Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua/articles/2003/03klinko.htm. 2. Про електронну торгівлю: Закон України : від 17.02.2003, № 3114 // [Електронний ресурс]: // Законопроекти : Упр. комп'ютериз. система Апарату Верховної Ради України. – 2003. – Режим доступу : www.rada.gov.ua. – Дата доступу груд. 2004. – назва з екрану.

Примітки: 1. Бібліографічний опис оформлюється згідно з ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 «Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання»

Назва додатку розміщується на наступному рядку після його номера по центру і пишеться стрічними літерами, окрім першої прописної. Наприклад, перший додаток:

Додаток А

Аналітичний баланс підприємства за 2014 рік

Оформлення ілюстрацій (формул, таблиць, рисунків)

Всі ілюстрації також повинні мати відповідний номер та назву і розміщуватись зразу ж після посилання на них в тексті роботи (коли ж таблиця або рисунок займає окремий аркуш, то вона (він) розміщується на наступній сторінці після першого посилання на цю таблицю або рисунок).

Нумерація ілюстрацій (формул, таблиць, рисунків) здійснюється арабськими цифрами у вигляді порядкового номера у межах відповідного розділу. Наприклад: «Таблиця 3.2» – це друга таблиця третього розділу дипломної роботи; «Рисунок 2.4.» – це четвертий рисунок другого розділу роботи; «(2.7)» – це сьома формула другого розділу роботи.

Під усіма формулами даються *пояснення символів або коефіцієнтів*, що в них використовуються. Якщо декілька формул мають одні й ті ж символи, то пояснення треба давати тільки до тієї формули, де такі символи застосовані уперше. Пояснення кожного символу або коефіцієнтів треба давати з нового рядка. Перший рядок цих пояснень потрібно починати з абзацу словом «де» без двокрапки. Приклад:

$$K = BK / B, \quad (2..3)$$

де К – коефіцієнт фінансової автономії;

BK – власний капітал;

B – валюта балансу.

Номер таблиці пишеться на одному рядку, без будь-яких розділових знаків, назва таблиці розміщується на наступному рядку і пишеться рядковими літерами, окрім першої прописної.

Слово «Таблиця» та її назва розміщуються над таблицею і розпочинається з верхнього куту таблиці, назва таблиці – по центру рядка. Тобто, наприклад, таблиця десята у другому розділі буде означена так:

Таблиця 2.10

Результати факторного аналізу валового прибутку

Якщо таблиця не вміщується на одній сторінці, частина таблиці переноситься на наступну сторінку, а з правої сторони зверху від тієї частини таблиці, що переноситься, вказується: «Продовження табл.» та ставиться її номер.

При оформленні таблиць треба враховувати також наступні вимоги.

Кожна таблиця повинна мати так звану шапку, в якій даються заголовки усім стовпчикам (графам) таблиці. Ці заголовки повинні бути короткими, відображати сутність інформації в стовпчиках та даватися в однині у називному відмінку. Їх необхідно розміщувати в графі шапки по центру. Назву заголовків таблиці пишуть з великої літери, підзаголовки, якщо вони граматично пов'язані з назвою заголовку, – з малої (рядкової), в інших випадках – з великої. Заголовки стовпчиків не повинні мати переносів слів.

В таблиці боковик (перша графа) не повинен займати більше ніж 1/3 її формату, а висота заголовку – більше ніж 1/3 висоти таблиці.

Можна за необхідності друкувати заголовки стовпчиків та рядків таблиць через 1 інтервал.

Розділяти заголовки та підзаголовки діагональними лініями не дозволяється. Горизонтальні та вертикальні лінії, що розділяють рядки таблиці, можна не проводити, якщо їх відсутність не ускладнює використання таблиці.

Якщо частина таблиці переноситься на наступну сторінку або на графі таблиці робиться посилання, то після шапки таблиці розміщується допоміжний рядок, в якому даються номери відповідних граф арабськими цифрами у загальній послідовності. Такі ж самі допоміжні рядки розміщуються на кожній сторінці продовження таблиці під позначкою про продовження таблиці.

Наприклад, фрагмент переносу таблиці 3.2 бути мати такий її вигляд:

Продовження табл. 3.2

1	2	3	4	5	6
12. Коефіцієнт критичної ліквідності	0,34	0,23	0,65	0,82	1,14

Рядки таблиці нумерують у тих випадках, якщо в тексті на них є посилання або якщо таблицю частково переносять на наступну сторінку, а також при використанні розрахунків за даними, розміщеними в різних графах. Нумерація рядків (показників, що відображаються в них) розміщується у першому стовпчику послідовно арабськими цифрами. Номери відокремлюються від назви рядків крапкою, а назви рядків пишуться рядковими літерами, крім перших великих.

Якщо всі показники таблиці мають однакові одиниці виміру, то їх виносять у заголовок, якщо ж різні – вказують у боковику. Якщо використовуються такі показники, які мають різні одиниці виміру (наприклад, в грошовому вимірі та в відсотках), то ці одиниці виміру вказуються у самих стовпчиках.

Якщо в таблиці назва показника повторюється і складається з двох або більше слів, то при першому повторенні її (назву) замінюють сполученням «те саме», а далі – лапками. Але не дозволяється ставити лапки замість повторюваних цифр, математичних символів, формул тощо.

Якщо цифрові або інші дані відсутні, то ставлять пропуск. Цифри в графах таблиці належить поставити так, щоб відповідні розряди цифр по всій графі були розміщені один під одним. Потрібно дотримуватись однакової кількості десяткових знаків для всіх значень цифрових величин в одній графі.

Оформлення рисунків здійснюється наступним чином.

Підписи під рисунками розміщуються внизу під ними, слово «Рисунок» та його назва розпочинаються з лівого нижнього куту рисунка. Рисунок повинен бути чітко зображений, обов'язково вказуються назви усіх показників.

Для наочності сприйняття ілюстрацій на рисунках можливе використання цвітних зображень, але не слід занадто переобтяжувати роботу різними кольорами.

Приклад оформлення рисунків наведено нижче:

Рисунок 2.3. Показники взаємозв'язку структури капіталу

Оформлення формул має також відповідати існуючим вимогам. Номер формули розміщується в круглих дужках справа на тому ж рядку (на одному рівні з нею), де й сама формула.

Номер формули складається з номера розділу і порядкового номера формули в розділі, між якими ставлять крапку. Нумери пишуть біля правого поля аркуша в одному рядку з відповідною формулою в круглих дужках, наприклад: (3.1) (перша формула третього розділу). Нумерувати варто лише ті формули, на які далі у тексті є посилання, інші формули нумерувати не рекомендується.

Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів треба подавати безпосередньо під формулою в тій послідовності, в якій їх наведено у формулі. Значення кожного символу і числового коефіцієнта записують з нового рядка. Перший рядок пояснення починають зі слова «де» без двокрапки.

Рівняння і формули треба відокремлювати від тексту вільними рядками. Вище і нижче кожної формули залишають не менше одного вільного рядка.

Якщо рівняння не вміщується в один рядок, його переносять в інший після знаків рівності (=), плюс (+), мінус (–), множення (·), ділення (:).

Відокремлення ілюстрацій від тексту повинно відповідати наступним вимогам.

Заголовок таблиці відокремлюється від попереднього тексту одним рядком (двома полуторними інтервалами). Наступний за таблицею текст відокремлюється від неї також одним рядком (двома полуторними інтервалами). Такі ж вимоги щодо інтервалів між текстом та іншими ілюстраціями (рисунками або формулами).

Оформлення посилань у тексті дипломної роботи

Посилання на використану літературу наводять у всіх випадках, якщо у тексті дипломної роботи з літературних джерел залучаються оригінальні положення, у тому числі теорія і методика розв'язання питань

ня, що розглядається. Посилання не даються на загальновідомі закони. Посилання оформлюються у тексті у вигляді порядкового номеру джерел за списком літератури і виділяються квадратними дужками, наприклад: [5] (п'яте джерело) або [3, С. 128] (третє джерело, 128 – номер сторінки з джерела, на якій була розміщена використана інформація). Посилання на використану літературу проставляють у кінці або в середині речення, відразу після цитати або цифрових даних, що наводяться у роботі з першоджерел.

Посилання на ілюстрації (рисунок, формули, таблиці) вказують порядковим номером ілюстрації, причому посилання на формули даються у круглих дужках, наприклад: «... у формулі (9)», «... у табл. 12» або «... на рис. 10». У повторних посиланнях на ілюстрації необхідно вказувати скороченим словом «дивись»; наприклад, повторне (не перше) посилання на рисунок 3 буде таким: «... див. рис. 3».

Посилання на додатки вказують порядковим номером (літерою) додатку, наприклад: «... у додатку А». В основному тексті дипломної роботи мають бути посилання на всі додатки.

4.4. Підготовка демонстративних матеріалів до захисту дипломної (магістерської) роботи

Крім дипломної роботи, до захисту необхідно також підготувати *демонстративні матеріали*, в яких стисло, але досить змістовно, подаються основні набутки і результати виконаного дослідження.

До складу цих демонстративних матеріалів включаються:

- реферат дипломної роботи (пакет роздавального матеріалу до дипломної роботи);
- плакати.

Реферат дипломної роботи (пакет роздавального матеріалу до дипломної роботи) є обов'язковою складовою частиною дипломної роботи спеціаліста. Реферат складається українською мовою і друкується на комп'ютері у 6 примірниках (1 – у справу, 5 – роздаються членам Державної екзаменаційної комісії безпосередньо перед захистом).

Загальний обсяг реферату 11-15 сторінок формату А4. Реферат необхідно виконати відповідно до діючих стандартів оформлення текстових документів. Всі шість пакетів роздавального матеріалу до захисту дипломної роботи повинні бути належним чином скріплені.

Реферат дипломної роботи складається з:

а) титульного аркуша (форма наведена у додатку Д);

б) змісту (точна копія змісту дипломної роботи);

в) вступу (1 сторінка), в якому послідовно наводяться такі дані: актуальність теми; мета дипломної роботи; об'єкт; назва і коротка характеристика підприємства, на базі якого виконана дипломна робота; використані основні літературні і інформаційні джерела (5-7 найменувань);

г) короткий зміст розділів (глав) дипломної роботи з наведенням найбільш важливих таблиць, графіків і рисунків, які відображають результати дослідження, основні висновки, узагальнення та пропозиції, що містяться у дипломній роботі. Необхідну кількість та зміст ілюстративного матеріалу дипломник визначає самостійно, але погоджує його з керівником. Обсяг цього розділу повинен бути у межах 7-10 сторінок;

д) висновки (точна копія висновків дипломної роботи).

Плакати готуються за бажанням студента-дипломника, але в будь-якому випадку наявність добре оформлених плакатів робить захист дипломної роботи більш виразним і яскравим. Кількість плакатів ніяк не обмежується, але при доповіді перед ДЕК студенту треба доречно викорис-

товувати інформацію, наведену на плакатах, та робити відповідні посилання на них. На плакати рекомендується виносити найбільш суттєву, значущу інформацію (не треба на них розміщувати загальновідомі положення фінансової науки, бо це спрощує набутки автора дипломної роботи). Уся інформація, яка виноситься на плакати, повинна бути відображена у пакетах роздавального матеріалу.

Плакати, так само, як і роздавальний матеріал, виконуються чітко, логічно, без будь-яких помилок та у такому масштабі, щоб їх було добре видно членам ДЕК та усім присутнім на захисті дипломної роботи.

4.5. Рецензування і допуск до захисту дипломної (магістерської) роботи

Після завершення дипломної роботи і підготовки ілюстративних матеріалів студент підписує дипломну роботу та реферат дипломної роботи (пакети роздавальних матеріалів). Завершену дипломну роботу студент подає науковому керівникові на перевірку і для підготовки відзиву на неї. Форму (бланк) відзиву керівника студент отримує на випусковій кафедрі.

У відзиві керівника дипломної роботи аналізується відповідність представлених матеріалів вимогам завдання, оцінюється відношення студента до підготовки дипломної роботи, його ділові якості і підготовленість до виконання поставлених задач, уміння працювати з літературою, робити особисті узагальнюючі висновки та обґрунтовувати пропозиції. В кінці дається висновок керівника про відповідність дипломної роботи діючим вимогам і можливість присвоєння студенту освітньо-кваліфікаційного рівня магістра зі спеціальності «Фінанси і кредит». Якщо дипломна робота, на думку наукового керівника, готова до захисту перед ДЕК, відповідна рекомендація дається керівником в кінці відзиву.

Після отримання відзиву від наукового керівника дипломна робота не пізніше двох днів до її захисту передається на кафедру «Облік, фінанси та економічна безпека» її завідувачу. Завідувач кафедри після відповідної перевірки її готовності направляє дипломну роботу на рецензування разом із супровідним листом кафедри.

Склад рецензентів дипломних робіт формується випусковою кафедрою із висококваліфікованих працівників підприємств, фінансових установ, банків, викладачів інших навчальних закладів і затверджується завідувачем випускової кафедри.

Бланк рецензії студентам видає випускаюча кафедра, форма рецензії подана у додатку Е. *В рецензії на дипломну роботу повинні бути* висвітлені наступні питання:

- актуальність теми дипломної роботи та її значення;
- повнота, обґрунтованість, якість і ступінь складності виконаних досліджень;
- ступінь новизни та реальність проведених досліджень;
- стиль і грамотність викладання матеріалу роботи;
- правильність оформлення текстового матеріалу та ілюстрацій;
- недоліки дипломної роботи (зауваження);
- пропозиції щодо її оцінки.

Дипломні роботи, що є частинами однієї комплексної роботи, мають рецензуватися одним рецензентом. При цьому кожна дипломна робота повинна мати окрему рецензію, як і окремий відзив наукового керівника.

До дипломної роботи бажано додати *рецензію або/та довідку (акт) про впровадження результатів дипломного дослідження* на ім'я голови ДЕК. Ці документи можна оформити на фірмовому бланку підприємства (організації, установи) або засвідчити печаткою підприємства (організації, установи), на матеріалах якого виконана робота.

Студент - дипломник допускається до захисту на засіданнях ДЕК тільки при наявності оформленої належним чином дипломної роботи, відзиву наукового керівника і зовнішньої рецензії.

Кафедра може організувати *додаткове рецензування дипломної роботи і провести її попередній захист* у присутності наукового керівника, якщо студент порушував графік виконання дипломної роботи, не з'являвся на консультації до наукового керівника тощо.

4.6. Підготовка і організація захисту дипломної (магістерської) роботи

Дипломні роботи захищаються перед Державною екзаменаційною комісією. В ДЕК входить голова та члени комісії, ДЕК діє протягом календарного року.

Розклад роботи ДЕК та графік захисту дипломних робіт доводиться до уваги членів комісії і студентів не пізніше одного місяця до початку захисту дипломних робіт.

До захисту дипломних робіт допускаються студенти, які виконали всі вимоги навчального плану. Допуск до захисту документально оформлюється *заявою керівництва випускової кафедри і факультету до голови ДЕК.* Форма цього документу відповідає загально діючим вимогам Міносвіти та науки України (бланк заяви видається студентам деканатом).

Захист дипломних робіт проводиться на відкритому засіданні ДЕК.

Студент готує до захисту доповідь та ілюстративні матеріали.

Дипломнику треба підготувати тези свого виступу не більш, як на 10-12 хвилин. *У доповіді треба висвітлити:*

- актуальність теми;
- мету дослідження;

- структуру роботи;
- об'єкт та предмет дослідження;
- основні теоретичні положення, що розглядалися в роботі;
- узагальнюючі результати проведеного аналізу і висновки з них;
- зміст запропонованих заходів і рекомендацій та обґрунтування їх доцільності (ефективності). Цьому напрямку в доповіді треба присвятити найбільшу частину часу, що відводиться для доповіді;
- можливості або здійснені факти впровадження рекомендацій автора у діяльність підприємств (організацій, установ), відомості про апробацію набутків дипломної роботи на наукових конференціях, семінарах тощо.

Рекомендований розподіл часу на означені вище питання доповіді такий: актуальність теми, мета, об'єкт та предмет дослідження і структура роботи – до 1,5 хвилини; теоретичні аспекти роботи – до 2 хвилин; аналітичні висновки роботи – по 3 хвилин; заходи і рекомендації – до 5 хвилин. Під час доповіді треба робити доречні посилання на демонстраційний матеріал.

Захист дипломної роботи розпочинається з того, що голова комісії або її член знайомить всіх присутніх із найменуванням теми дипломної роботи і надає слово дипломнику для стислого викладення змісту своєї роботи.

Після доповіді студента зачитується рецензія на його роботу і надається студенту слово для відповіді на зауваження рецензента.

Захист дипломної роботи продовжується перед членами ДЕК, котрі можуть ставити студенту питання стосовно проблеми дослідження з метою визначення рівня його професійної підготовки та економічної ерудиції в цілому. Студент має *відповідати на запитання членів ДЕК коротко, чітко, аргументовано*.

Після відповіді студента на питання членів ДЕК слово надається науковому керівникові для характеристики й оцінки роботи. При його відсутності з поважної причини відгук керівника має бути оприлюднений одним із членів ДЕК.

Загальний термін захисту однієї дипломної роботи не повинен перевищувати 25 хвилин.

Під час захисту ведеться протокол засідання ДЕК. Окремо відзначається думка членів ДЕК про практичну цінність і рекомендації щодо пропозицій автора.

Підсумки захисту підводяться на закритому засіданні ДЕК шляхом прийняття комісією свого рішення та виставлення студенту відповідної оцінки.

На якість оцінки захисту дипломної роботи впливають наступні фактори: актуальність досліджуваної теми, новизна, теоретична і практична значимість роботи, правильність викладених висновків і пропозицій, впевненість і дохідливість доповіді перед аудиторією, чіткість і правильність відповідей на задані питання, використання в дипломній роботі економіко-математичних методів і обчислювальної техніки.

Рішення комісії щодо захисту дипломних робіт оголошується її головою в той же день.

Захист дипломної роботи оцінюється за п'ятибальною шкалою. *Дипломна робота оцінюється на «відмінно», якщо:*

- викладені та проаналізовані науково-теоретичні аспекти дослідженої проблеми та показано її значення в сучасних умовах;
- чітко визначена методика дипломного дослідження;
- грамотно проведене узагальнення і аналіз фактичних матеріалів конкретного підприємства (організації);
- обґрунтовані власні висновки і пропозиції;

- доречно використані економіко-математичні методи та комп'ютерна обробка інформації;

- надані повні і аргументовані відповіді на задані запитання при захисті дипломної роботи.

Оцінка дипломної роботи знижується, якщо:

- вимоги до дипломної роботи не виконані у повному обсязі;
- окремі частини роботи мають поверхневий характер;
- робота має неправильні визначення, неточності, помилки;
- в роботі відсутні особисті думки і висновки автора;
- студент не відповів або неповністю чи невірно відповів на запитання членів ДЕК при захисті роботи.

Студенти, які одержали під час захисту незадовільні оцінки, відраховуються з університету. Вони одержують академічну довідку про прослухані відповідно до навчального плану дисципліни без присвоєння кваліфікації спеціаліста. До повторного захисту дипломна робота може бути прийнята через рік (протягом 3-х років після завершення навчання в університеті).

Дипломні роботи після захисту передаються на збереження до архіву навчального закладу.

Додаток А

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра Облік, фінанси та економічна безпека

ДИПЛОМНА РОБОТА

на тему:

Виконав студент групи _____
(шифр групи)

(прізвище, ім'я та по батькові студента повністю) (підпис студента)

Спеціальність 8.03050801 «Фінанси і кредит»
(шифр та назва спеціальності)

Керівник роботи _____
(підпис) (вчені звання і ступінь, прізвище та ініціали)

Консультанти:

(з якого розділу) (підпис) (вчені звання і ступінь, прізвище та ініціали)

(з якого розділу) (підпис) (вчені звання і ступінь, прізвище та ініціали)

Завідувач кафедри _____
(підпис) (вчені звання і ступінь, прізвище та ініціали)

Красноармійськ – 20__

Додаток Б

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра: Облік, фінанси та економічна безпека

Спеціальність: 8.03050801 Фінанси і кредит

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Зав. кафедри _____

“ _____ ” _____ 20__ р.

З А В Д А Н Н Я

НА ДИПЛОМНУ РОБОТУ СТУДЕНТУ

(прізвище, ім'я та по батькові студента повністю)

1. Тема роботи: _____

Затверджена Наказом № _____ від “ _____ ” _____ 20__ року

2. Термін здачі студентом закінченої роботи: _____

3. Вихідні дані до роботи: _____

4. Зміст дипломної роботи (перелік питань, що їх належить розглянути в роботі):

5. Перелік ілюстративного матеріалу: _____

6. Консультанти по роботі, із зазначенням розділів роботи, що стосуються їх

Розділ	Консультант	Підпис, дата	
		Завдання видав	Завдання прийняв
		I	

7. Дата видачі завдання: “___” _____ 20__ року

Керівник _____
(підпис)

Завдання прийняв до виконання:

студент _____

8. КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

Пор. №	Назва етапів дипломної роботи	Термін виконання етапів роботи	Примітка

Завдання виконано:

Студент _____

Керівник роботи _____

Нормоконтроль _____

До захисту допущений:

Проректор _____

Додаток В

ПРИБЛИЗНИЙ ПЕРЕЛІК ТЕМ ДИПЛОМНИХ (МАГІСТЕРСЬКИХ) РОБІТ

1. БЮДЖЕТНО-ФІНАНСОВА СИСТЕМА ТА ПОЛІТИКА

1. Бюджетно-фінансова політика України в сучасних умовах економіки.
2. Бюджетно-фінансова система та актуальні питання її вдосконалення.
3. Формування і використання позабюджетних фондів в умовах ринкової економіки.
4. Удосконалення бюджетно-фінансового механізму розвитку підприємницької діяльності в Україні.
5. Шляхи фінансового оздоровлення державного сектора національної економіки України.
6. Удосконалення фінансово-кредитного механізму стимулювання відтворювальних процесів.
7. Удосконалення механізму фінансування пенсійного забезпечення в Україні.
8. Фінансові механізми забезпечення зайнятості населення в Україні та їх удосконалення.
9. Фінансова політика держави в умовах транзитивної економіки.
10. Проблеми інтернаціоналізації фінансів в процесах інтеграції сучасної економіки.
11. Фінансова глобалізація, її передумови, основні проблеми та можливі наслідки.
12. Фінансові проблеми оздоровлення екологічної ситуації в Україні.
13. Врегулювання впливу фінансів на розвиток національного господарства України.
14. Кошторисне фінансування бюджетної сфери економіки та її удосконалення.
15. Удосконалення механізму формування та використання місцевих бюджетів в умовах становлення ринку та регіональної економіки.
16. Механізм міжбюджетних відносин: актуальні проблеми та шляхи удосконалення.
17. Доходи місцевих бюджетів в умовах регіональної самостійності і становлення ринку.
18. Бюджет м. Донецька, його особливості в умовах регіональної самостійності.

19. Дефіцит бюджету та шляхи його подолання в умовах перехідної економіки.
20. Система платежів в бюджет та шляхи її вдосконалення.
21. Функціонування системи територіальних позабюджетних фондів в умовах ринку.
22. Видатки бюджету та їх роль в сучасних умовах.
23. Деякі актуальні питання бюджетного механізму в ринковій економіці та основні напрямки їх вирішення.
24. Основні шляхи удосконалення фінансування соціального забезпечення і соціального захисту населення в умовах ринку.
25. Проблеми та напрямки розвитку бюджетного обліку в Україні.
26. Облік доходів бюджету та його вдосконалення.
27. Облік видатків бюджету та його вдосконалення.
28. Підвищення ролі контрольно-ревізійної служби в додержанні фінансово-бюджетної дисципліни.
29. Удосконалення роботи Державного казначейства та підвищення його ролі в виконуванні державного бюджету.
30. Податкові платежі в формуванні доходів місцевих бюджетів.

2. ПОДАТКОВА СИСТЕМА ТА ПРОБЛЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ

1. Податкова система України та шляхи її вдосконалення.
2. Фіскальна політика держави та її реалізація в сучасних умовах
3. Ефективність податкової політики України та шляхи подальшого її удосконалення.
4. Проблеми податкового регулювання підприємницької діяльності та шляхи їх вирішення.
5. Податок на додану вартість та можливості його вдосконалення.
6. Податок на доходи фізичних осіб в Україні та його вдосконалення.
7. Оподаткування прибутку підприємств в сучасних умовах.
8. Оподаткування доходів громадян, що займаються підприємницькою діяльністю.
9. Податки з населення та шляхи їх розвитку в сучасний період.
10. Актуальні питання непрямого оподаткування в Україні.
11. Система оподаткування у банківській сфері та її вдосконалення.
12. Місцеві податки і збори як інструмент реалізації регіонального самоврядування в умовах ринку.

13. Платежі за забруднення навколишнього середовища та їх роль в сучасних умовах.
14. Податкові методи забезпечення раціонального природокористування.
15. Дослідження та вдосконалення оподаткування підприємств і організацій агропромислового комплексу.
16. Податкове регулювання доходів та витрат підприємств в сучасних умовах функціонування ринку.
17. Актуальні питання податкової політики як складової частини економічної політики України.
18. Місцеві податки та їх роль в формуванні фінансових ресурсів держави.
19. Розробка методів боротьби із ухиленнями від сплати податків.
20. Податкові методи регулювання малого підприємництва.
21. Дослідження впливу податків, зборів та платежів на фінансові результати підприємства.
22. Податкове планування в сучасних умовах ринкової економіки.
23. Податковий менеджмент в умовах реформування української економіки.
24. Проблеми та перспективи становлення податкового обліку в Україні.
25. Організація та удосконалення податкового контролю в умовах реформування економіки України.
26. Податкове провадження в умовах української економіки.
27. Міжнародне подвійне оподаткування та його врегулювання.
28. Оцінка і можливості зниження податкового тягаря.
29. Оподаткування фонду оплати праці та його удосконалення.
30. Податкові пільги та їх врегулювання у сучасний період розвитку податкової системи України.

3. УПРАВЛІННЯ ФІНАНСАМИ ГОСПОДАРЮЮЧИХ СУБ'ЄКТІВ

1. Проблеми та перспективи впровадження фінансового менеджменту на підприємстві.
2. Розробка фінансової стратегії розвитку суб'єкта господарювання.
3. Розробка фінансової політики підприємства в умовах конкурентного ринку.
4. Управління фінансовим станом суб'єкта господарювання в умовах ринку.
5. Управління формуванням робочого капіталу підприємства та розробка шляхів поліпшення його використання.

6. Управління капіталом та платоспроможністю суб'єкта господарювання.
7. Механізм накопичення та використання грошових ресурсів підприємства і його вдосконалення.
8. Вдосконалення управління поточними активами підприємства.
9. Механізм оперативного управління ліквідністю підприємства та його вдосконалення.
10. Управління фінансовою стійкістю підприємства.
11. Розробка методів оперативного фінансового планування на підприємстві.
12. Формування ефективного механізму управління фінансовими ресурсами суб'єкта господарювання.
13. Управління фінансовими ресурсами підприємства для забезпечення вчасності платежів в бюджет та позабюджетні фонди.
14. Шляхи підвищення ділової активності підприємства та розробка напрямків їх реалізації.
15. Управління витратами господарюючого суб'єкта як фактор підвищення його фінансового результату.
16. Розробка управлінських заходів щодо поліпшення використання активів підприємства.
17. Дослідження ефективності застосування векселів в платіжному обороті підприємства.
18. Управління дебіторською та кредиторською заборгованістю підприємства.
19. Удосконалення механізму управління фінансовою діяльністю господарюючого суб'єкта.
20. Організація оперативного фінансового управління на підприємстві.
21. Фінансове прогнозування в умовах ринкових відносин.
22. Фінансове забезпечення розвитку малого підприємництва.
23. Фінансові аспекти функціонування спільних підприємств.
24. Прибуток як цільова функція діяльності підприємства в умовах ринку.
25. Управління прибутком підприємства та розробка заходів щодо його збільшення.
26. Дослідження та шляхи підвищення ефективності використання на підприємстві фінансового левериджу.
27. Дослідження використання на підприємстві операційно-фінансового левериджу.
28. Управління фінансовою безпекою підприємства.

29. Розробка напрямків розвитку фінансів акціонерного товариства.
30. Застосування цінової політики для покращення фінансових результатів підприємств.
31. Фінансові аспекти лізингу та стимулювання його розвитку в Україні.
32. Фінансові аспекти розвитку підприємницької діяльності на сучасному етапі.
33. Формування і використання прибутку підприємства в ринкових умовах господарювання.
34. Управління обіговими коштами та короткостроковими зобов'язаннями в сучасних умовах.
35. Планування виручки від реалізації продукції та рентабельності продажу в умовах ринку.
36. Формування та використання прибутку в сучасних умовах його оподаткування.
37. Прибутковість підприємства та шляхи її забезпечення.
38. Фінансова неспроможність господарюючого суб'єкта та шляхи її подолання.
39. Рекомендації щодо розвитку фінансової діяльності підприємства в умовах ринкового господарювання.
40. Політика господарюючого суб'єкта на ринку цінних паперів.
41. Фінансові проблеми банкрутства суб'єкта господарювання та шляхи їх вирішення.
42. Розробка заходів та пошук джерел фінансування капіталовкладень.
43. Проблеми оперативного управління грошовими потоками на підприємстві.
44. Управління грошовими коштами підприємства в умовах ринку.
45. Управління рухом грошових коштів підприємства та розробка шляхів зниження їх дефіциту.
46. Управління джерелами фінансування поточних активів.
47. Деякі аспекти управління дебіторською заборгованістю в сучасних умовах.
48. Політика ціноутворення та її вплив на фінансовий стан підприємства.
49. Фінансові важелі підвищення рентабельності фінансово-господарської діяльності підприємства.

4. ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ СТРАХОВОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ

1. Удосконалення механізму формування фінансових результатів діяльності страхових компаній.

2. Актуальні питання формування резервних і запасних страхових фондів компаній.
3. Деякі актуальні питання розвитку ринку страхових послуг в Україні.
4. Оцінка та напрямки вдосконалення системи страхування в Україні.
5. Теоретичні і практичні проблеми страхування майна та їх вирішення.
6. Перспективи розвитку страхового ринку України в сучасних умовах.
7. Страхування валютного ризику та напрямки його розвитку в Україні.
8. Система страхування в Україні: досвід становлення і шляхи розвитку.
9. Аналіз та удосконалення практики складання угод по страхуванню фізичних осіб.
10. Аналіз та удосконалення практики складання угод по страхуванню юридичних осіб.
11. Оцінка та забезпечення фінансової стійкості страхової компанії.
12. Організація та удосконалення фінансової роботи в страховій компанії.
13. Розробка механізму фінансового планування в страховій компанії.
14. Дослідження та удосконалення порядку страхових розрахунків при застосуванні страхових полісів.
15. Проблеми страхування відповідальності, його особливості та перспективи застосування в Україні.
16. Обов'язкові види страхування, напрямки їх розвитку та застосування в Україні.
17. Проблеми та перспективи медичного страхування в Україні.
18. Добровільні види особистого страхування та перспективи їх розвитку в Україні.
19. Міжнародні страхові відносини: теоретичне та практичне дослідження.

5. ІНВЕСТУВАННЯ ТА УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ В УКРАЇНІ

1. Обґрунтування та розробка фінансового плану інвестиційного проекту.
2. Оцінка та обґрунтування джерел фінансування розвитку підприємства.
3. Розробка фінансового розділу бізнес-плану як основа організації й розвитку успішного бізнесу.
4. Оцінка та підвищення ефективності інвестиційних проектів.
5. Підготовка бізнес-плану в умовах спеціальних економічних зон та спеціального режиму інвестиційної діяльності.
6. Інвестиційна діяльність підприємства та заходи щодо її вдосконалення.
7. Інноваційна діяльність та фінансові методи її удосконалення.

8. Податкова політика держави як чинник стимулювання інвестиційної діяльності.
9. Розробка заходів щодо управління реальними інвестиціями.
10. Фінансово-економічне обґрунтування інвестиційних рішень.
11. Дослідження методів оцінки ефективності інвестицій.
12. Особливості та ефективність залучення позикового капіталу для фінансування інвестиційних проектів.
13. Удосконалення фінансово-кредитних методів управління інвестиційною діяльністю.
14. Удосконалення механізму управління фінансами інвестиційних компаній.
15. Фінансові інвестиції та удосконалення механізму формування портфелю цінних паперів.
16. Рекомендації щодо інноваційної діяльності підприємства та обґрунтування джерел її фінансування.
17. Формування джерел фінансування інвестиційної діяльності та шляхи їх ефективного використання.
18. Інвестиційна діяльність небанківських фінансово-кредитних установ на сучасному етапі розвитку економіки.
19. Проблеми розвитку інвестиційного лізингу в Україні та шляхи їх вирішення.
20. Дослідження та підвищення ефективності інвестиційної діяльності іноземних фірм і спільних підприємств в умовах ринкової економіки.
21. Розробка фінансових методів активізації інвестиційної діяльності.
22. Шляхи активізації інвестиційної діяльності комерційних банків в ринкових умовах.
23. Деякі пропозиції щодо оцінки та врегулювання ризиків в інвестиційній діяльності.
24. Розробка та прийняття фінансових рішень в умовах невизначеності ринкової ситуації.
25. Прогнозування інвестиційного ризику при формуванні портфелю цінних паперів.
26. Підприємницький ризик, його оцінка та розробка відповідних заходів щодо захисту від нього.
27. Деякі питання управління господарським ризиком на підприємстві.
28. Методи оцінки та аналіз валютних ризиків.

6. ПРОБЛЕМИ АНАЛІЗУ ТА КОНТРОЛЮ ФІНАНСОВО-ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

1. Аналіз фінансового стану суб'єкта господарювання та розробка шляхів його покращення.
2. Аналіз і оцінка стану необоротних активів підприємства і розробка заходів щодо поліпшення їх використання.
3. Аналіз використання обігових коштів підприємства та його вдосконалення.
4. Аналіз використання основних засобів підприємства та заходи по фінансуванню їх відтворювання.
5. Аналіз джерел формування та напрямків використання фінансових ресурсів суб'єкта господарювання.
6. Аналіз стану поточних активів підприємства та дослідження шляхів підвищення ефективності їх використання.
7. Аналіз ліквідності і фінансової стійкості господарюючого суб'єкта та розробка заходів по їх підвищенню.
8. Аналіз фінансових результатів фінансово-господарської діяльності господарюючого суб'єкта та розробка заходів по їх поліпшенню.
9. Аналіз та стабілізація фінансового стану господарюючого суб'єкта.
10. Діагностика й оцінка ознак кризового фінансового стану підприємства та рекомендації щодо виходу з нього.
11. Оцінка ймовірності банкрутства суб'єкта господарювання та розробка пропозицій з його подолання.
12. Оцінка масштабів фінансової кризи господарюючого суб'єкта та вибір методів його санації.
13. Процедура банкрутства підприємства та розробка ліквідаційного балансу.
14. Вишукування внутрішніх та зовнішніх фінансових джерел санації суб'єкта господарювання та їх ефективність.
15. Аналіз платоспроможності підприємства та розробка санаційних заходів по її забезпеченню.
16. Рейтингова оцінка фінансово-господарської діяльності суб'єктів господарювання.
17. Організація та шляхи вдосконалення фінансового обліку.

18. Фінансовий облік та його застосування для управління фінансами господарюючого суб'єкта.
19. Аналіз кредитоспроможності підприємства і ліквідності його балансу та розробка заходів їх поліпшення.
20. Аналіз та підвищення ефективності використання на підприємстві форм безготівкових розрахунків.
21. Аналіз використання та виконання на підприємстві фінансових планів та пропозиції по вдосконаленню фінансового планування.
22. Контрольно-ревізійна робота в сучасних умовах та підвищення її ефективності.
23. Забезпечення дієвості контрольної функції в системі фінансового менеджменту.
24. Удосконалення методики фінансового аналізу суб'єктів господарювання.
26. Удосконалення методів аналізу та контролю фінансово-господарської діяльності підприємства.

7. ПРОБЛЕМИ БАНКІВСЬКОЇ СПРАВИ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА РОЗВИТОК НАЦІОНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА В УКРАЇНІ

1. Формування та управління ресурсами комерційних банків для ефективного обслуговування ними національного господарства.
2. Проблеми вдосконалення короткострокового банківського кредитування господарюючих суб'єктів.
3. Рекомендації щодо залучення банківського кредитування для покращення фінансового стану підприємств.
4. Аналіз і управління кредитним портфелем банку.
5. Дослідження та підвищення ефективності впливу банківської сфери на результати діяльності підприємств.
6. Дослідження взаємовідносин НБУ і комерційних банків та шляхи їх удосконалення з метою врегулювання грошового обігу в національній економіці.
7. Сучасні методи регулювання діяльності комерційних банків в аспекті розвитку підприємництва в Україні.
8. Дослідження діяльності комерційного банку по обслуговуванню платіжного обороту в сучасних умовах.

9. Депозитна політика комерційних банків та її вплив на фінансовий стан суб'єктів господарювання.
10. Кредитні ризики, методи їх оцінки та стабілізації.
11. Оцінка кредитоспроможності клієнтів та її значення в одержанні банківського кредиту.
12. Поліпшення процентної політики банку та її вплив на діяльність суб'єктів господарювання.
13. Дослідження надійності комерційних банків з метою вибору зовнішнього джерела фінансових ресурсів.
14. Комерційний банк як партнер підприємства у вирішенні фінансових задач.
15. Дослідження та удосконалення валютних операцій комерційного банку.
16. Управління прибутковістю господарюючого суб'єкта (на прикладі комерційного банку).
17. Основні напрямки підвищення доходності суб'єкта господарювання (на прикладі здійснення банківських операцій).
18. Основні напрямки вдосконалення операцій банку з векселями для поліпшення платіжної дисципліни суб'єктів господарювання.
19. Операції комерційного банку з пластиковими картками та перспективи їх розвитку в Україні.
20. Фінансове планування діяльності господарюючого суб'єкта (комерційного банку) та його вдосконалення.
21. Активні операції комерційних банків та шляхи їх розвитку в Україні як чинник удосконалення фінансів підприємництва.
22. Пасивні операції комерційних банків та шляхи їх розвитку в Україні як чинник удосконалення фінансів підприємництва.
23. Управління ліквідністю господарюючого суб'єкта (на прикладі комерційного банку).
24. Удосконалення напрямів використання власного капіталу суб'єкта господарювання (на прикладі комерційного банку).
25. Рекомендації з управління активами суб'єкта господарювання (на прикладі комерційного банку).

Додаток Г

РЕФЕРАТ

Дипломна робота: 120 стор., 7 рис., 11 табл., 5 додатків, 30 джерел.

Об'єкт дослідження: фінансовий стан акціонерного товариства «Норд».

Мета роботи: обґрунтування шляхів та розробка рекомендацій з поліпшення фінансового стану підприємства та подальшого управління ним.

Методи дослідження: групування, порівняння, факторний аналіз, кореляційний аналіз, горизонтальний та вертикальний аналіз, економіко-математичне моделювання, графічний метод, формальної та діалектичної логіки.

У дипломній роботі досліджені основні сучасні методи управління фінансовою діяльністю господарюючого суб'єкта, проаналізовано фінансовий стан та виявлені основні проблеми фінансової діяльності досліджуваного підприємства. Розроблені та рекомендовані напрямки поліпшення фінансового стану підприємства: управління дебіторською заборгованістю, застосування виробничо-фінансового левериджу, удосконалення цінової політики. Складений прогностичний баланс та зроблений прогноз фінансового стану підприємства після впровадження цих рекомендацій на підприємстві.

ФІНАНСОВИЙ СТАН, ФІНАНСОВИЙ АНАЛІЗ, УПРАВЛІННЯ, УДОСКОНАЛЕННЯ, ПРОГНОЗ, ДЕБІТОРСЬКА ЗАБОРГОВАНІСТЬ, ВИРОБНИЧО-ФІНАНСОВИЙ ЛЕВЕРИДЖ, ЦІНОВА ПОЛІТИКА.

Додаток Д

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра Облік, фінанси та економічна безпека

**РЕФЕРАТ
ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ**

на тему:

Студента групи _____
(шифр групи)

(прізвище, ім'я та по батькові студента повністю)

Спеціальність 8.03050801 Фінанси і кредит
(шифр та назва спеціальності)

Керівник роботи _____
(вчені звання і ступінь, прізвище та ініціали)

Консультанти:

(з якого розділу) (вчені звання і ступінь, прізвище та ініціали)

(з якого розділу) (вчені звання і ступінь, прізвище та ініціали)

Красноармійськ – 20__

Додаток Е

РЕЦЕНЗІЯ

на дипломну роботу на тему:

Автор:

_____ ,
(прізвище, ім'я та по батькові студента повністю)

студент групи _____ факультету _____

ДВНЗ Донецький національний технічний університет

Актуальність теми: _____

Характеристика роботи: _____

(відповідність змісту поставленій темі, глибина теоретичного аналізу,

продукти, практичне значення, обґрунтованість рекомендацій, застосовані комп'ютерні
програмні відповідність оформлення стандартам)

Новизна результатів роботи: _____

(навести оригінальні рішення, пропозиції, методики і ті, які запропоновані автором, та їх
значимість для теорії і практики)

Зауваження: _____

Загальний висновок: _____

(відповідність змісту і обсягу дипломної роботи стандартам МОН, практичне значення, рекомендація до захисту,

оцінка рецензента, рекомендація до присвоєння автору кваліфікації за фахом)

Рецензент:

(підпис) _____ (вчене звання і ступінь, прізвище та ініціали, посада і місце роботи)

“ ____ ” _____ 20__ року

Підпис _____ засвідчую:
(прізвище та ініціали керівника роботи)

(підпис, посада, прізвище відповідальної особи)

Місце печатки

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ВИДАННЯ

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

щодо виконання дипломної (магістерської) роботи
для студентів спеціальності 8.03050801 «Фінанси і кредит»
усіх форм навчання

Комп'ютерний набір і верстка: Антоненко Валентина Миколаївна

Укладач: Антоненко Валентина Миколаївна

ДВНЗ «Донецький національний технічний університет»
85300, м. Красноармійськ, пл. Шибанкова, 2.